

til at gifte sig, er, at han skal være istand til at sætte Bo, uden at gjøre Gjæld. Forøvrigt er det kun bestemt, at den paagjældende Underofficer, Haandværker eller Spillemand skal have fyldt sit 25de Leveaar, at hans Forhold i og udenfor Tjenesten skal være tilfredsstillende, og at der iøvrigt ikke maa kunne skjønnes at være Noget imod den paagjældende Forbindelse at indvende. Det er de Bestemmelser, som gjælde siden den 14de Jult 1868, saa at Indskrænkningen i Virkeligheden er overordentlig ringe. Hvad værnepligtige Underofficerer og Menige angaaer, er der Intet til Hinder for, at de gifte sig. De skulle kun, forsaavidt de ere i Tjenesten, have Tilladelse af deres Foresatte; men der knyttes forresten ingen Betingelse til deres Giftermaal. Hvad Officerer angaaer, er Forholdet, som bekendt, at der er en vis Indtægt, som Officerer af de lavere Grader, Capitainer og Lieutenanter, skulle være i Besiddelse af. Det har været mit Duffe at forandre dette Forhold, ganske at kunne ophæve disse Bestemmelser. Jeg har været fuldkommen enig med de ærede Forslagsstillere, og jeg har i sin Tid sat denne Sag igang; jeg har indhentet Betænkninger fra alle vedkommende militære Myndigheder; men der er blevet udtalt saa overveiende Betæneligheder ved ganske at ophæve disse Bestemmelser, at jeg ikke har turdet paatage mig Ansvar for desuagtet at gjøre det. Det forholder sig ikke, som en af de ærede Forslagsstillere bemærkede, at man vil søge at vedligeholde en vis grandeur — troer jeg, at han sagde — for de militære Embedsmænd. Det er ikke dertil, at Betænelighederne støtte sig; men det er i Grunden reent tjenstlige Betragtninger, der gjøres gjældende. Vi ville aldrig undgaae, at Forholdene ved en Hær ere abnorme. Jeg har ofte havt Leilighed til at udtale det, at en Hær er en Abnormitet og maa ordnes som en Abnormitet; det er umuligt at bringe en Hær ganske under samme Regler som dem, der gjælde for en Commune. Det maa man vel fastholde, at Hæren virkelig er en Abnormitet, som vi finde os i, fordi vi betragte det som nødvendigt, at dette Onde er tilstede, at det vedligeholdes og udvikles muligt kraftigt.

Kald det en Abnormitet, et Onde eller hvad De vil, det er et nødvendigt Onde, og derfor maa man ikke bestandig argumentere saaledes, at, hvad der kan passe i en Skole og Commune, passer ogsaa i Hæren; det er ikke Tilfældet. Man skal ganske vist ikke forsøge at gjøre Forskjelligheden større og mere fremspringende end nødvendigt; men der er forskjellige Hensyn, der gjøre sig gjældende i Hær og Flaade, som ikke finde Anvendelse i andre Dele af Samfundet. En af de Banstueligheder, hvormed en Obercommando, en hvilken som helst høiere Commanderende, har at kæmpe ved at anvende de ham undergivne Befalingsmænd, er Hensynet til de personlige Forhold. Man kan ganske vist sige i Theorien — og det er blevet sagt, og har begyndt at gjøre sig gjældende i vor nyere Lovgivning — at det gjør Intet til Sagen, om Vedkommende er gift eller ugift; naar han skal bruges til en vis Tjeneste, commanderes han til den uden Hensyn til, om han er gift. Ja, det kan man godt skrive ned og lade trykke; men man kan ikke finde Mænd til at gennemføre det. Det vil altid være Tilfældet, at, naar der skal udcommanderes, vil man sige: „Herre Gud, den Officer er gift, han har en stor Familie, han sidder i meget trange Kaar. Lad os tage en Anden, som det ikke berører saa haardt.“ Det kan umuligt undgaaes; ingen Militærbestyrrelse, om den end har erhvervet sig Ry for den største Hensynsløshed, vil kunne frejløre sig for dette Hensyn. Men er det Tilfældet, bør man i Tjenestens Tarv, i Statens Interesse søge at firkle sig saameget som mulig mod at disse Hensyn vore En over Hovedet. Det er ikke ganske ligegyldigt med Hensyn til de virkelige praktiske Commandoforhold, om man kan sige: „Den Mand har 600 Rd om Aaret foruden sin Gage, derfor er den og den Mand en Borgen,“ og at man kan berolige sig med, at den paagjældende Officer har en saadan Indtægt. Jeg vil indrømme, at det ikke altid er tilfredsigg, og at det Hese er et overmaade svagt Standpunkt, men man kan ikke gjøre Bold paa Forholdene, som de ere, og det er jo Mennesker med almindelige Svagheder, som man har at bestille med, og som ikke kunne